

Drastično nazadovanje u antikorupcijskim aktivnostima izvršne vlasti u BiH

Status stuba 2013: *slab*Status stuba 2015: *slab*

Ocjena 2013: 38

Ocjena 2015: 29

Izvršna vlast u Bosni i Hercegovini je drastično nazadovala u antikorupcijskim aktivnostima, pokazuju nalazi Studije sistema nacionalnog integriteta (NIS) 2015. Ocjena izvršne vlasti je sa 38 iz 2013. pala na 29. za 2015. godinu.

Kapacitet

Izvršna vlast u BiH, uprkos ograničenjima koje postavlja ustavno uređenje, ima odgovarajuća zakonska rješenja i resurse potrebne za izvršenje zadataka iz svoje nadležnosti. Međutim, problem predstavljaju njena neefikasnost, neodgovornost, netransparentnost i odsustvo koordinacije između različitih nivoa vlasti.

Proklamovana nezavisnost i princip podjele vlasti bitno odstupa od onog što je propisano u ustavima i zakonima. Nezavisnost rada izvršne vlasti je uveliko ograničena načinom na koji funkcionišu političke partije. Obzirom na ogromnu koncentraciju moći u rukama lidera političkih partija, na neformalnim sastancima stranačkih lidera se donose sve bitne odluke iz domena izvršne i zakonodavne vlasti, koje kasnije samo formalno budu upućene u proceduru. Dodatno, postoji očigledna uzurpacija ovlaštenja zakonodavne od strane izvršne vlasti, posebno kada se radi o korištenju sredstava sa računa za posebne namjene. Neki od primjera su odluka Vlade da se na izgradnju Andrićgrada ne primjenjuje Zakon o javnim nabavkama, ili odluka Vlade FBiH kojom su sredstva sa računa posebnih namjena za odbranu od prirodnih katastrofa, neposredno prije velikih poplava 2014. godine prebačene u tekuću budžetsku potrošnju.

Upravljanje

Neharmonizovan zakonski okvir na državnom i entitetskim nivoima predstavlja bitnu prepreku za dosljednu primjenu Zakona o slobodi pristupa informacijama. U praksi je prisutno prikriivanje informacija, a to se posebno odnosi na domen javnih nabavki, privatizacije, izvršenja budžeta, te poslovanja javnih preduzeća.

Sprečavanje sukoba interesa je gotovo u potpunosti obustavljeno u posljednje tri godine. Izmjenama Zakona o sukobu interesa u institucijama vlasti BiH iz

2013. godine obustavljena je primjena zakona na nivou BiH, Federacije BiH i Brčko ditrikta.

Uloga

Gotovo da i ne postoji bilo kakav vid nadzora nad radom izvršne vlasti, na način kako to propisuje ustav i zakon. Negativni trendovi potpunog odsustva odgovornosti i nadzora nad radom izvršne vlasti su nastavljeni. Brojni su primjeri imenovanja osoba, koje su pravosnažno presuđene ili se protiv njih vodi proces za koruptivna krivična djela, na najviše funkcije u izvršnoj vlasti. Iako su ovakvi slučajevi pomno medijski praćeni i eksponirani, izostalo je utvrđivanje odgovornosti. Također, revizorski izvještaji za 2013. godine pokazuju da su institucije koje troše 55% budžeta dobile negativno ili mišljenje sa rezervom, dok do sada nije bilo postupaka utvrđivanja odgovornosti rukovodilaca tih institucija.

PREPORUKE:

- *Osigurati odgovarajuću koordinaciju između različitih nivoa vlasti pri kreiranju i implementaciji javnih politika;*
- *Uvesti sistematičniji nadzor zakonodavne nad radom izvršne vlasti, te osigurati učešće javnosti u procesu donošenja odluka;*
- *Harmonizovati zakone koji regulišu slobodan pristup informacijama na različitim nivoima vlasti;*
- *Provesti reformu zakona koji regulišu sukob interesa i imovinske kartone, na način da se striktnije regulišu ova oblast, te osiguraju nezavisni mehanizmi za primjenu zakona;*
- *Osigurati adekvatnije mehanizme za utvrđivanje interne disciplinske odgovornosti za učinjene propuste i kršenje pravila i procedura.*

Studija sistema nacionalnog integriteta – NIS pruža pregled ranjivosti sistema na korupciju i djelotvornost antikorupcijskih napora, analizirajući glavne aktere i institucije koje čine državu – sve grane vlasti, javni i privatni sektor, medije i civilno društvo.